

Assessing The Views of Operating Room Students About Their Job Diagnostic and Professional Motivation

Fatemeh Shahbazi ¹, Mahboobeh Khabaz Mafinejad ^{2*}, Hamed Sarani ³, Daryoush Rostami ⁴, Azadeh Sayarifard ⁵, Leila Rezaie Shirmard ⁶

¹ Department of Medical Education, School of Medicine, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

² Health Professions Education Research Center, Department of Medical Education, Education Development Center, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

³ Pregnancy Health Research Center, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, IR Iran.

⁴ Department of Anesthesiology, Faculty of Paramedicine, Zabol University of Medical Sciences, Zabol, Iran.

⁵ Center for Academic and Health Policy, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

⁶ Department of Pharmaceutics, School of Pharmacy, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

*Corresponding author: Mahboobeh Khabaz Mafinejad, Associate Professor of Medical Education.

Health Professions Education Research Center, Department of Medical Education, Education Development Center, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. E-mail: m-mafinejad@tums.ac.ir

Article Info

Keywords: Students, Operating room, Job description, Motivation, Diagnostic

Abstract

Introduction: Given the key role of job diagnostic and professional motivation in achieving career and academic success, it is important to examine the views of operating room students due to the different nature of the field. The aim of this study was to compare the views of freshman and senior operating room students about their job diagnostic and professional motivation.

Methods: This descriptive cross-sectional study was performed on 91 operating room students of Zahedan and Zabol Universities of Medical Sciences in 2019-2020 using convenience sampling. Data collection instruments in this study were two job diagnostic questionnaire of Oldham and Hackman and a researcher-made questionnaire of professional motivation. In order to describe the status of the subjects, descriptive and inferential statistics were used and the data were analyzed by Pearson correlation with SPSS statistical software.

Results: The difference between the mean score views of freshman and senior students regarding interest in the chosen field of operating room was 5.28 and 4.02, score respectively, and this difference was statistically significant ($P=0.03$). Also, the difference between the average views of freshman and senior students regarding the enjoyment of activities in the field of operating room was 5.58 and 3.90, respectively, which was statistically significant ($P=0.001$). The mean scores of job diagnostic were different in both groups of freshman and senior operating room students in task identity and feedback domain ($P<0.05$).

Conclusion: Freshman students have a higher professional motivation than the operating room field at the beginning of entering university due to their different views on job diagnostic. Various factors such as a more positive view of professional collaboration, the opportunity to receive feedback from colleagues, the greater effectiveness of the field in the process of providing care to patients affect the desire of the operating room students towards their job.

بررسی دیدگاه دانشجویان رشته اتاق عمل در مورد شناخت شغلی و انگیزش حرفه ای

فاطمه شهبازی^۱، محبوبه خباز مافی نژاد^{۲*}، حامد سارانی^۳، داریوش رستمی^۴، آزاده سیاری فرد^۵، لیلا رضائی شیرمرد^۶

- ^۱ مرکز مطالعات و توسعه آموزش، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
^۲ مرکز مطالعات و توسعه آموزش، گروه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
^۳ مرکز تحقیقات پرستاری جامعه نگر، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران
^۴ گروه اتاق عمل، دانشکده پرستاری-مامایی، دانشگاه علوم پزشکی زابل، زاهدان، ایران
^۵ مرکز تحقیق و توسعه سیاست‌های دانشگاه، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
^۶ گروه فارماسیوتیکس، دانشکده داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران

* نویسنده مسوول: دکتر محبوبه خباز مافی نژاد، دانشیار، گروه آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. ایمیل: m-mafinejad@tums.ac.ir

چکیده

مقدمه: با توجه به نقش کلیدی شناخت شغلی و انگیزش حرفه‌ای در کسب موفقیت‌های شغلی و تحصیلی، بررسی دیدگاه دانشجویان اتاق عمل با توجه به ماهیت متفاوت رشته، اهمیت به سزایی دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی اتاق عمل در مورد شناخت شغلی و انگیزش حرفه ای آنان انجام شد.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی-مقطعی بر روی ۹۱ دانشجوی اتاق عمل دانشگاه‌های علوم پزشکی زاهدان و زابل در سال ۹۸-۱۳۹۹ به روش نمونه گیری غیر احتمالی و از نوع نمونه گیری آسان انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه شناخت شغلی الدهام و هاگمن و پرسشنامه‌ی محقق ساخته انگیزش حرفه‌ای بود. داده‌ها از طریق آزمون‌های توصیفی و استنباطی با نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: میانگین نمرات شناخت شغلی در هر دو گروه دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی اتاق عمل متفاوت بود. تفاوت نمره میانگین دیدگاه‌های دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی در خصوص علاقمندی به رشته انتخابی اتاق عمل به ترتیب نمره کمی برابر با ۵/۲۸ و ۴/۰۲ بود و این تفاوت از نظر آماری معنادار شد ($P=0/03$). همچنین تفاوت میانگین دیدگاه دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی در خصوص لذت بردن از فعالیت در رشته اتاق عمل به ترتیب برابر با ۵/۵۸ و ۳/۹۰ بود که از نظر آماری معنادار شد ($P=0/001$). نتایج به دست آمده از پرسشنامه شناخت شغلی حاکی از آن است که در هر دو گروه در حیطه وظایف و ماهیت وظایف و بازخورد تفاوت معنی دار وجود داشت ($P\geq 0/05$).

نتیجه‌گیری: دانشجویان جدیدالورود به دلیل متفاوت بودن دیدگاه شان نسبت به شناخت شغلی، انگیزش حرفه ای بالاتری نسبت به رشته اتاق عمل در بدو ورود به رشته دارند. عوامل مختلفی از قبیل دیدگاه مثبت تر نسبت به همکاری های حرفه ای، فرصت دریافت بازخورد از همکاران، تاثیرگذاری بیشتر رشته در فرایند ارائه مراقبت به بیماران و غیره بر این تمایل به رشته اتاق عمل تاثیرگذار است. **واژگان کلیدی:** اتاق عمل، انگیزش، دانشجویان، شرح شغلی، شناخت.

ایجاد زمینه‌ی لازم جهت آشنایی هر چه بیشتر دانشجویان با مجموعه وظایف و مسئولیت‌های حرفه‌ای با هدف بهبود انگیزش و شناخت شغلی آنان نسبت به حرفه انتخابی‌شان، همواره به عنوان یکی از مهم‌ترین اهداف موسسات آموزشی مطرح است [۱، ۲]. این در حالی است که مرور شواهد نشان می‌دهد دانشجویان تا پیش از ورود به مرحله بالینی، آگاهی کامل و اطلاعات دقیقی از وظایف و نقش‌های مورد انتظار حرفه‌ای‌شان ندارند و در واقع دچار نوعی سردرگمی در رشته‌ی انتخابی خود در سال‌های ابتدایی تحصیل در دانشگاه می‌شوند [۳]. همواره یکی از چالش برانگیزترین فازها در رشته‌های علوم پزشکی گذار دانشجویان از فاز پیش بالینی به محیط بالینی به دلیل عدم آشنایی و آمادگی آنان برای ورود به بالین است [۴]. گزارش‌های متفاوتی از یاس و ناامیدی دانشجویان در طی فرایند تحصیل وجود دارد که علل و عوامل متفاوتی منجر به آن می‌شود. مطالعات نشان می‌دهد که ورود به فاز بالینی و تغییر سبک و روش‌های تدریس در دوران کارآموزی، موجب تنش و اضطراب و به دنبال آن موجب احساس دشواری برای طی مسیر تحصیل و ناامیدی از آینده حرفه‌ای دانشجویان می‌شود [۵-۸]. دانشجویان تا پیش از ورود به محیط بالین، هیچ‌گونه آشنایی با این محیط نداشته و از نقش‌ها و وظایف مورد انتظارشان اطلاع ندارند [۳]. بنابراین در هنگام ورود به محیط بالین، شروع به یادگیری مطالب می‌کنند بدون آن‌که از دانش کافی و مهارت‌های کاربردی برای یادگیری موثر برخوردار باشند [۹]. از این رو، اغلب دانشجویان این مرحله را به عنوان دشوارترین دوران تحصیلی خود تلقی می‌کنند [۱۰] و ممکن است، سطح بالایی از اضطراب و نگرانی را تجربه کنند [۱۱، ۱۲]. مطالعات گوناگون صورت گرفته نیز تایید کننده‌ی این موضوع است که انتقال از دوره پیش بالینی به بالینی یک تجربه بسیار استرس‌زا برای دانشجویان گروه‌های مختلف علوم پزشکی تلقی می‌گردد [۱۳-۱۵]. چالش دیگر ملموس نبودن مفهوم کلی ارتباط بین دروس نظری و عملی می‌باشد [۱۶]، که علاوه بر اختلال در یادگیری بر انگیزه دانشجویان نسبت به حرفه‌شان تاثیر می‌گذارد [۱۷]. امروزه، در بسیاری از دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر دنیا تلاش می‌شود تا با حضور و مشارکت بیشتر دانشجویان گروه‌های مختلف علوم پزشکی در بالین در همان سال‌های اولیه تحصیل در رشته، زمینه‌ی لازم جهت رشد و ارتقاء توانمندی‌های حرفه‌ای آنان فراهم گردد [۱، ۲]. از طرف دیگر، ملموس نبودن ارتباط دروس نظری و عملی در انجام وظایف حرفه‌ای [۱۶]، نه تنها منجر به ایجاد اختلال در روند یادگیری می‌شود، بلکه بر انگیزه تحصیلی دانشجویان نسبت به حرفه انتخابی‌شان نیز تاثیرگذار است. کاهش انگیزش تحصیلی و افت تحصیلی به عنوان یکی از معضلات مهم نظام آموزشی در کشورها باعث به هدر رفتن بسیاری از منابع می‌شود [۱۷، ۱۸]. در همین رابطه نتایج حاصل مطالعات نشان دهنده آن است که کمبود شناخت شغلی و درک نامناسب از عملکردهای شغلی موجب می‌شود تا برخی از دانشجویان، علاقه و انگیزه به یادگیری در حرفه انتخابی را از دست بدهند [۱۹]. مطالعه‌ای توسط شهباززادگان و همکاران (۱۳۸۹) در زمینه عوامل مرتبط با انگیزش شغلی از دید دانشجویان حرفه مامایی در دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شد. هدف از این مطالعه تعیین انگیزش شغلی دانشجویان رشته مامایی و عوامل مرتبط با آن بود. روش کار این مطالعه توصیفی به این صورت بود که ۲۶۰ نفر از دانشجویان به روش تصادفی انتخاب شدند. سپس پرسشنامه استاندارد شده نیازهای انگیزش آلدرفر به صورت تک مرحله‌ای در اختیار آنان قرار داده شد. نتایج نشان داد که مهم‌ترین عامل انگیزش حرفه‌ای ابعاد معنوی و ماهیت شغلی این حرفه بود و ابعاد اقتصادی و اجتماعی از عوامل کم اهمیت انگیزش شغلی بوده است [۲۰].

مطالعه‌ای توسط زارعی و همکاران (۲۰۱۶) در زمینه عوامل تعیین کننده انگیزه شغلی در بین پرسنل بیمارستان‌ها در تهران انجام شد. هدف از این مطالعه ترویج و تسهیل محیط کار برای افزایش انگیزه کارکنان بود. روش این مطالعه مقطعی به این صورت بود که ۳۰۰ نفر از کارکنان از بخش‌های مختلف دو بیمارستان آموزشی انتخاب شدند. سپس به دو گروه پرستار و غیر پرستار تقسیم شدند و سه چهارم نمونه گیری به گروه پرستاران اختصاص پیدا کرد. پرسشنامه‌ای با عنوان تعیین عوامل ایجاد انگیزه شغلی که در مطالعات قبلی تهیه و اعتبار سنجی شده بود توزیع گردید. موارد موجود در این پرسشنامه به شرح زیر بود: "به نظر شما عوامل زیر تا چه اندازه انگیزه شما را در شغل‌تان بهبود می‌بخشند؟" پاسخ‌های مربوط به هر مورد از "بسیار" (۵) تا "بسیار کم" (۱) و حداقل و حداکثر میانگین نمره برای هر حوزه انگیزشی به ترتیب ۱ تا ۵ بود. از بین ۳۰۰ پرسشنامه، ۲۵۸ پرسشنامه برگردانده شد. پرسشنامه‌های تجزیه و تحلیل شده با استفاده از نرم افزار SPSS نشان داد که روابط کاری (۳/۹۵)، عامل اصلی تعیین کننده انگیزه شغلی است. محتوای کار (۳/۷۶)، پیشرفت شغلی (۳/۷۵)، احترام اجتماعی (۳/۷۵) و استقلال

در تصمیم‌گیری چهار عامل تاثیر گذار بعدی بودند. شناخت و پاداش کمترین عامل تاثیر گذار در انگیزش حرفه‌ای شناخته شد [۲۱]. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که تفکرات شغلی بر یادگیری مهارت‌های جدید شغلی، رشد علایق جدید شغلی، ایجاد اهداف، تصمیم‌گیری و عملی کردن اهداف شغلی تأثیر عمده‌ای دارند [۲۲, ۲۳]. انگیزش به عنوان یک مؤلفه مهم در فرآیند یادگیری به شمار می‌رود و تحقیقات نشان می‌دهد که این امر بر یادگیری و عملکرد حرفه‌ای فراگیران تأثیر می‌گذارد [۲۴]. به طور کلی، انگیزش به معنای کشش و رغبت یا تمایل فرد است که وی را به انجام کار برای دستیابی به هدفی خاص وادار می‌دارد [۲۵]. افراد همواره برای انجام کارهای مختلف از جمله یادگیری و تحصیل در دوره‌های آموزشی و کار در حرفه مشخص، انگیزه‌های متفاوتی دارند. مسلماً افراد نیز با انگیزه‌های متفاوت که انگیزش حرفه‌ای یکی از آنها است، وارد دانشگاه‌ها شده و رشته تحصیلی خود را انتخاب می‌کنند [۲۶]. انگیزش حرفه‌ای به معنای کلیه عوامل و شرایطی است که باعث انگیزش هدایت و ادامه رفتارهای مرتبط با موقعیت شغلی می‌شود [۲۷]. آگاهی از سطح انگیزه افراد در خصوص حرفه انتخابی، در شناخت و درک آنان از ماهیت حرفه موثر بوده و از سوی دیگر می‌تواند به مسئولین در تصحیح دیدگاه فراگیران نسبت به واقعیت‌های موجود در آن حرفه کمک نماید و همچنین با ارتقاء عوامل انگیزشی نسبت به حرفه انتخابی زمینه مساعدتری در جهت پیشرفت و موفقیت تحصیلی آنان فراهم شود.

بررسی اجمالی شواهد نشان می‌دهد هر چند مطالعاتی در حوزه انگیزش شغلی و حرفه‌ای صورت گرفته است، اما بر اساس دانش محققین مطالعه‌ای که به بررسی و مقایسه شناخت شغلی و انگیزش حرفه‌ای دانشجویان در بدو ورود و چند سال بعد از تحصیل در رشته اتاق عمل بپردازد، یافت نشد. بررسی این موضوع بر روی دانشجویان اتاق عمل به دلیل ماهیت متفاوت رشته از حیث شرایط بالینی کار و سطح استرس و حساسیت‌های حرفه‌ای، نیازمند انجام مطالعات بیشتری است. به علاوه، با توجه به نقش کلیدی شناخت شغلی و انگیزش حرفه‌ای در کسب موفقیت‌های شغلی و تحصیلی، بررسی دیدگاه دانشجویان اتاق عمل در این حوزه از اهمیت به سزایی برخوردار است. هدف اصلی از انجام این مطالعه، بررسی و مقایسه دیدگاه دانشجویان جدیدالورود و سال‌بالایی نسبت به شناخت شغلی و انگیزش حرفه‌ای آنان نسبت به حرفه انتخابی شان بود.

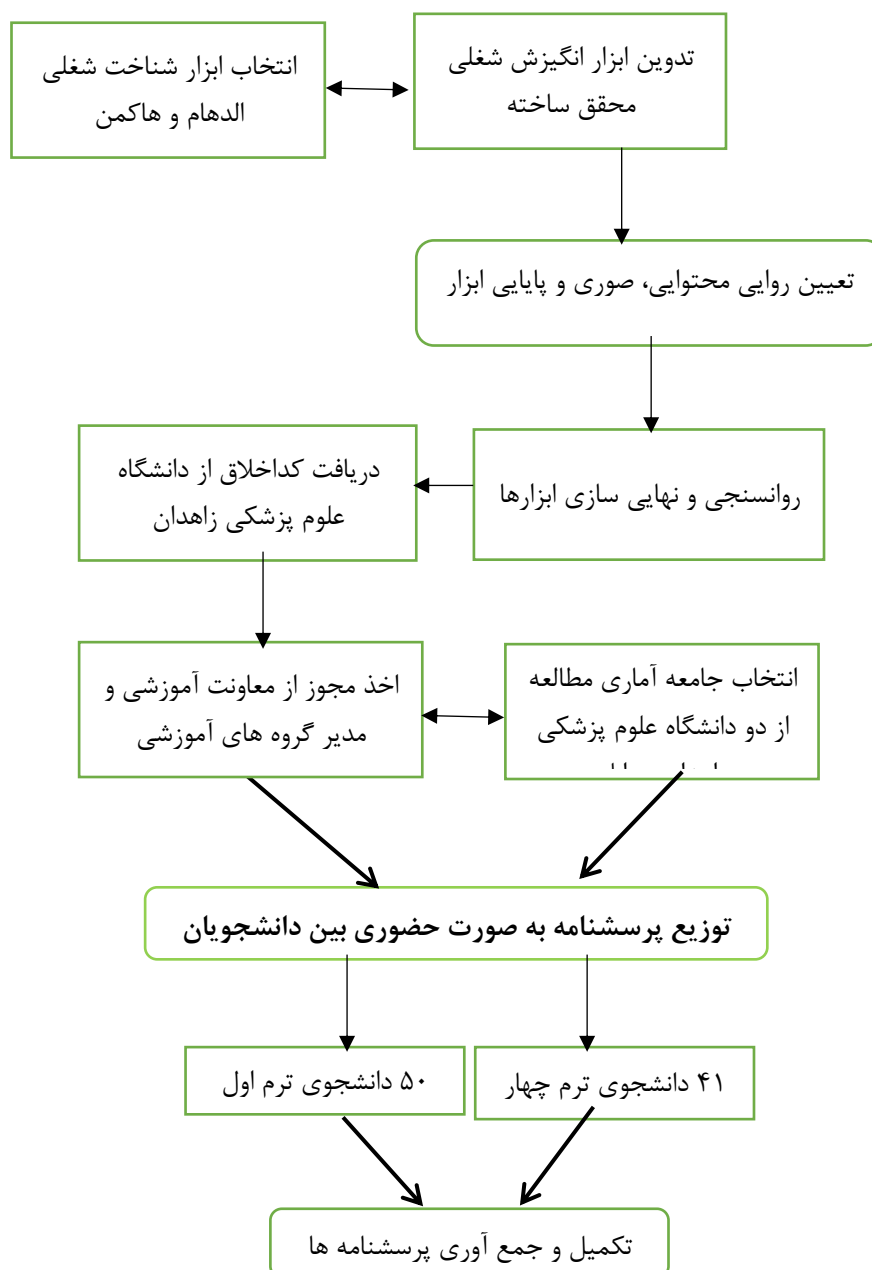
روش‌ها

مطالعه حاضر از نوع مطالعات توصیفی - مقطعی بود. در این مطالعه در یک بازه زمانی سه ماه اطلاعات از طریق پرسشنامه شناخت شغلی و انگیزش حرفه‌ای جمع‌آوری شد. پس از تصویب طرح پژوهش و اخذ مجوز کمیته اخلاق از دانشگاه علوم پزشکی زاهدان با کد اخلاق IR.ZUMS.REC.1398.300، ۹۱ دانشجوی جدیدالورود و ترم ۴ رشته اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی زاهدان و زابل به روش نمونه‌گیری غیر احتمالی و از نوع نمونه‌گیری آسان انتخاب شدند. معیارهای ورود به پژوهش شامل دانشجوی رشته اتاق عمل و رضایت دانشجویان مبنی بر شرکت در مطالعه بود. معیارهای خروج از مطالعه شامل دانشجویان انتقالی یا مهمان از سایر دانشگاه‌ها و همچنین دانشجویان مشروطی بود. در این مطالعه، ۲ دانشجویی که دلیل این که دانشجویان مهمان بودند وارد مطالعه نشدند. نمونه‌ها در دانشکده‌های پیراپزشکی و پرستاری و مامائی بیمارستان‌های آموزشی در دو شهرستان مذکور مشغول به تحصیل بودند.

پرسشنامه شناخت شغلی و پرسشنامه انگیزش حرفه‌ای در این مطالعه استفاده شد. بخش اول پرسشنامه شناخت شغلی به اطلاعات دموگرافیک شرکت‌کنندگان مانند جنسیت، سن، محل سکونت، معدل و غیره، اختصاص داشت. برای سنجش بخش دوم، که سنجش شناخت شغلی دانشجویان بود از نسخه کوتاه شده پرسشنامه ۱۵ سوالی شناخت شغلی (Job Diagnostic Survey) ال‌دهام و هاگمن [۲۸]، که در مطالعات متعدد روایی و پایایی آن تایید شده بود استفاده شد [۲۹, ۳۰]. همچنین به منظور بررسی نقش بازخورد در حرفه و برقراری تعامل با سایر همکاران به دلیل ماهیت رشته اتاق عمل، دو سوال دیگر از نسخه کامل پرسشنامه ال‌دهام و هاگمن استخراج و اضافه شد که در تجزیه و تحلیل آماری با توجه به این که آلفای کرونباخ پرسشنامه با این دو سوال ۰/۷۸ محاسبه گردیده است، به این ترتیب این دو سوال نیز در نسخه کوتاه شده پرسشنامه باقی ماند و تعداد گویه‌های پرسشنامه به ۱۷ رسید. گویه‌های این پرسشنامه در ابعاد مختلف شناخت شغلی شامل تنوع مهارت‌ها، ماهیت وظایف، اهمیت وظایف، آزادی و اختیار عمل، فرصت بازخورد، نقش فیدبک از سازمان و مواجهه با همکاران بود که در مقیاس لیکرت ۵ تایی (کاملاً موافقم = ۵، موافقم = ۴، مخالفم = ۳، کاملاً مخالفم = ۲ و نظری ندارم = ۱) نمره دهی شد. همچنین با هدف سنجش

انگیزش حرفه ای دانشجویان اتاق، از پرسشنامه محقق ساخته ۵ سوالی در مقیاس ۹ تایی آنگود استفاده شد. روایی محتوایی پرسشنامه انگیزش حرفه ای، از طریق دریافت نظرات کیفی ۱۰ نفر از متخصصان اتاق عمل و آموزش پزشکی دریافت شد. همچنین روایی صوری پرسشنامه از طریق دریافت نظرات ۶ دانشجوی اتاق عمل در مورد وضوح و شفافیت آیتم های پرسشنامه اخذ شد. به منظور بررسی پایایی پرسشنامه به روش همسانی درونی، پرسشنامه در بین ۴۰ نفر از دانشجویان اتاق عمل توزیع و سپس آلفای کرونباخ ۰/۷۹ محاسبه شد. پس از اخذ مجوز از مدیریت آموزش گروه اتاق عمل و آگاهی دانشجویان از هدف تحقیق، پرسشنامه به منظور بررسی و مقایسه دیدگاه دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی از شناخت شغلی و انگیزش حرفه ای خود در بین دانشجویان توزیع شد. گروه اول شامل ۵۰ دانشجوی ترم یک اتاق عمل بودند، پرسشنامه انگیزش حرفه ای به صورت دستی پخش و تکمیل گردید. همچنین در صورت عدم دریافت پرسشنامه ها، به فاصله یک هفته مجدد یادآورهای توسط محقق ارسال می شد. گروه دوم که شامل ۴۱ دانشجوی ترم چهار اتاق عمل بودند، پرسشنامه توزیع و تکمیل شد. در ادامه روش کار به صورت الگوریتم نمایش داده شده است (نمودار ۱).

نمودار ۱: روش کار

یافته‌ها

غیر بومی بودند. کلیه پرسشنامه‌ها (نرخ پاسخ دهی: ۱۰۰٪) توسط شرکت کنندگان در مطالعه تکمیل و بازگردانده شد. جدول شماره ۱ مقایسه دیدگاه دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی رشته اتاق عمل در خصوص شناخت شغلی را نشان می‌دهد. نتایج به دست آمده در هفت حیطة مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که در هر دو گروه بین سوالات بین سوالات ۶، ۷، ۱۳، ۱۴ و ۱۷ در حیطة وظایف و ماهیت وظایف و بازخورد تفاوت معنی دار وجود داشت ($P \geq 0.05$) (جدول ۱).

در این مطالعه ۵۰ نفر از دانشجویان جدیدالورود رشته اتاق عمل با میانگین سنی ۱۹.۷ وارد مطالعه شدند. ۲۷ نفر (۵۵٪) از دانشجویان دختر و ۲۳ نفر (۴۵٪) پسر بودند. ۲۱ نفر (۴۲٪) آن‌ها بومی و ۲۹ نفر (۵۸٪) غیر بومی بودند. دانشجویان سال بالایی شامل ۴۱ نفر از دانشجویان ترم ۴ رشته اتاق عمل با میانگین سنی ۲۱/۰۴ وارد مطالعه شدند که ۲۲ نفر (۵۳/۷٪) از دانشجویان دختر و ۱۹ نفر (۴۶/۳٪) پسر بودند. ۲۷ نفر (۶۵/۹٪) آن‌ها بومی و ۱۴ نفر (۳۴/۱٪)

جدول ۱: مقایسه دیدگاه دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی رشته اتاق عمل در خصوص شناخت شغلی

ردیف	سوال	دانشجویان بالاترین نمره	پایین‌ترین نمره	میانگین (انحراف معیار)	P-value
۱	شغل من مستلزم انجام کارهای گوناگون و استفاده از مهارت‌های مختلف است.	جدیدالورود	۵	۴/۳۴ (۱±/۰۴)	۰/۵۴
		سال بالایی	۵	۳/۸۲ (۱±/۴۴)	
۲	شغل من به گونه‌ای است که باید مجموعه‌ای از مهارت‌های سطح بالا و پیچیده را برای انجام آن بکار بگیرم.	جدیدالورود	۵	۳/۶۰ (۱±/۱۶)	۰/۷۴
		سال بالایی	۵	۳/۵۱ (۱±/۳۸)	
۳	شغل من کاملاً ساده، تکراری و یکنواخت است.	جدیدالورود	۵	۲/۶۴ (۰±/۹۸)	۰/۴۹
		سال بالایی	۵	۲/۷۸ (۰±/۹۶)	
۴	شغل من مستلزم انجام مجموعه‌ای از کارهاست که شروع و پایان مشخصی دارد.	جدیدالورود	۵	۳/۲۰ (۱±/۱۹)	۰/۲۶
		سال بالایی	۵	۲/۹۰ (۱±/۳۳)	
۵	شغل من به گونه‌ای است که فرصت به پایان رساندن کاری را که شروع کرده‌ام به من می‌دهد.	جدیدالورود	۵	۳/۰۶ (۱±/۱۵)	۰/۰۷
		سال بالایی	۵	۲/۶۰ (۱±/۲۰)	
۶	شغل من به گونه‌ای است که هیچ شانس و فرصتی برای انجام یک بخش کامل از کار را ندارم.	جدیدالورود	۴	۲/۴۴ (۰±/۹۲)	۰/۰۴
		سال بالایی	۵	۲/۹۲ (۱±/۳۳)	
۷	نتایج کار من به طور قابل توجهی بر زندگی یا رفاه سایر افراد تأثیر می‌گذارد.	جدیدالورود	۵	۳/۵۸ (۱±/۳۵)	۰/۰۳
		سال بالایی	۵	۲/۹۵ (۱±/۴۹)	
۸	در این شغل چگونگی انجام کار من (این که آن را چقدر خوب انجام می‌دهم) بر عملکرد و زندگی افراد زیادی تأثیرگذار است.	جدیدالورود	۵	۳/۳۸ (۱±/۴۶)	۰/۱۲
		سال بالایی	۵	۲/۹۰ (۱±/۴۴)	
۹	شغل من به خودی خود در تحقق مسائل کلی تر، مهم و اثرگذار نیست.	جدیدالورود	۵	۲/۳۰ (۰±/۸۳)	۰/۳۰
		سال بالایی	۵	۲/۵۱ (۱±/۱۲)	
۱۰	من در این شغل از آزادی و استقلال کافی برای چگونگی انجام کارها برخوردارم.	جدیدالورود	۵	۲/۸۸ (۰±/۹۸)	۰/۱۶
		سال بالایی	۵	۲/۵۶ (۱±/۲۰)	
۱۱	شغل من فرصت‌ها و موقعیت‌های قابل توجهی برای استقلال و آزادی عمل در اختیارم می‌گذارد.	جدیدالورود	۵	۲/۷۶ (۱±/۱۷)	۰/۱۳
		سال بالایی	۵	۲/۳۶ (۱±/۳۱)	
۱۲	بسیاری از کارها در شغل من مشخص شده است و تحت اختیار و آزادی عمل من نیستند.	جدیدالورود	۵	۲/۹۸ (۱±/۲۵)	۰/۹۴
		سال بالایی	۵	۳/۰۰ (۱±/۳۶)	

۰/۰۰۱	جدیدالورود	۵	۱	۳/۳۴ (۱±/۲۰)	در شغل من، نشانه‌ها و سرنخ‌هایی وجود دارد که بر اساس آن می‌فهمم که چقدر کارم را خوب انجام داده‌ام - فارغ از هرگونه "بازخوردی" که همکاران یا مسئولین ممکن است به من ارائه دهند.	۱۳
	سال بالایی	۵	۱	۲/۵۸ (۱±/۳۴)		
۰/۰۰۱	جدیدالورود	۵	۱	۳/۱۴ (۱±/۱۷)	کارهای مرتبط با شغل ام به گونه‌ای است که فرصت‌های زیادی را برای من فراهم می‌کند تا بفهمم چقدر کارم را خوب انجام می‌دهم.	۱۴
	سال بالایی	۴	۱	۲/۲۹ (۱±/۱۲)		
۰/۱۳	جدیدالورود	۴	۱	۲/۵۰ (۰±/۹۳)	در شغل من، نشانه‌ها و سرنخ‌هایی کمی وجود دارد که بر اساس آن بفهمم کارم را به خوبی انجام می‌دهم یا خیر.	۱۵
	سال بالایی	۴	۱	۲/۱۹ (۰±/۹۸)		
۰/۶۰	جدیدالورود	۵	۱	۳/۱۸ (۱±/۳۰)	در شغل من، سایر همکاران می‌توانند در مورد عملکردم بازخورد دهند.	۱۶
	سال بالایی	۵	۱	۳/۰۲ (۱±/۵۴)		
۰/۰۵	جدیدالورود	۵	۱	۳/۴۸ (۱±/۴۶)	شغل من نیازمند همکاری نزدیک با سایر اعضا تیم سلامت است.	۱۷
	سال بالایی	۵	۱	۲/۹۰ (۱±/۳۹)		

تفاوت میانگین دیدگاه‌های دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی در خصوص علاقمندی به رشته انتخابی اتاق عمل به ترتیب برابر با ۵/۲۸ و ۴/۰۲ بود و این تفاوت از نظر آماری معنادار شد ($P=۰/۰۳$). همچنین تفاوت میانگین دیدگاه دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی در خصوص لذت بردن از فعالیت در رشته اتاق عمل به ترتیب برابر با ۵/۵۸ و ۳/۹۰ بود که از نظر آماری معنادار شد ($P=۰/۰۰۱$) (جدول ۲).

تفاوت میانگین دیدگاه‌های دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی در خصوص علاقمندی به رشته انتخابی اتاق عمل به ترتیب برابر با ۵/۲۸ و ۴/۰۲ بود و این تفاوت از نظر آماری معنادار شد ($P=۰/۰۳$). همچنین تفاوت میانگین دیدگاه

جدول ۲: مقایسه دیدگاه دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی رشته اتاق عمل در خصوص انگیزش حرفه‌ای

ردیف	سوال	دانشجویان بالاترین نمره	پایین‌ترین نمره	میانگین (انحراف معیار)	P-value	
۱	میدانم که یک تکنسین اتاق عمل چگونه با سایر اعضای تیم درمان همکاری دارد.	جدیدالورود	۹	۱	۴/۶۴ (۲±/۶۷)	۰/۶۱
		سال بالایی	۹	۱	۴/۳۴ (۲±/۸۶)	
۲	به وظایف و مسئولیت‌های یک تکنسین اتاق عمل آشنایی کامل دارم.	جدیدالورود	۹	۱	۴/۴۶ (۲±/۰۸)	۰/۸۸
		سال بالایی	۹	۱	۴/۵۳ (۲±/۷۷)	
۳	دوست دارم که یک تکنسین اتاق عمل باشم.	جدیدالورود	۹	۱	۵/۲۸ (۲±/۷۳)	۰/۰۳
		سال بالایی	۹	۱	۴/۰۲ (۲±/۷۴)	
۴	از انجام وظایف یک تکنسین اتاق عمل، لذت می‌برم.	جدیدالورود	۹	۱	۵/۵۸ (۲±/۷۴)	۰/۰۰۱
		سال بالایی	۹	۱	۳/۹۰ (۲±/۷۱)	
۵	قصد دارم که تحصیل در رشته اتاق عمل ادامه دهم.	جدیدالورود	۹	۱	۵/۲۰ (۳±/۰۱)	۰/۱۱
		سال بالایی	۹	۱	۴/۱۹ (۲±/۹۵)	

مرتبط با حالات درونی فرد هستند که تحت تاثیر عوامل بیرونی می‌توانند تغییر کنند [۳۱]. هدف این مطالعه مقایسه دیدگاه دانشجویان جدیدالورود و سال بالایی رشته اتاق عمل در مورد شناخت شغلی و انگیزش حرفه‌ای آنان بود.

در این مطالعه دانشجویان جدیدالورود در مقایسه با دانشجویان سال بالایی رشته اتاق عمل، این شغل را

بحث

در این مطالعه، دیدگاه دانشجویان رشته اتاق عمل نسبت به شناخت شغلی و انگیزه حرفه‌ای از طریق بررسی فاکتورهایی از قبیل بررسی میزان اهمیت و جایگاه شغلی در بالین و میزان آشنایی و علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی مورد بررسی قرار گرفت. شناخت شغلی و انگیزش حرفه‌ای هر دو فاکتورهای

موثرتر و با اهمیت تلقی می‌کردند که حاکی از تمایل بیشتر آن‌ها به رشته انتخابی شان است. این یافته می‌تواند به دلیل تصویر سازی مثبت از آینده شغلی دانشجویان در بدو ورودشون به رشته و یا احساس تعلق بالا به حرفه انتخابی شان ایجاد شود. مطالعه Stull و همکاران نیز نشان داد که دانشجویان سال اول تا پیش از ورود به برنامه آموزشی، احساس تعلق بالایی به حرفه انتخابی شان دارند [۳۲]، که این موضوع می‌تواند بر دیدگاه مثبت آنان به اهمیت رشته انتخابی شان تاثیرگذار باشد.

از طرفی دانشجویان جدید ورود دیدگاه مثبت‌تری نسبت به امکان دریافت بازخورد در رشته اتاق عمل در مقایسه با دانشجویان سال بالایی داشتند که این موضوع می‌تواند حاکی از آن باشد که دانشجویان سال بالایی در نتیجه تعامل با همکاران و سایر اعضای تیم درمان، دیدگاه شان نسبت به فرایند و شرایط دریافت بازخورد در مواجهات بالینی واقع‌گرایانه‌تر می‌شود. در مطالعه Work و همکاران نشان داده شد که دیدگاه دانشجویان نسبت به جایگاه شغلی‌شان، تحت تاثیر محیط کاری و تعاملات همکاران تغییر می‌کند، چرا که احساس مفید بودن و اهمیت شغلی به تعاملات با همکاران و سایر اعضا تیم وابسته است [۳۱]. به علاوه در بخش دیگری از نتایج مطالعه ما مشخص شد که دانشجویان جدیدالورود دیدگاه مثبت‌تری نسبت به نقش و اهمیت تعاملات بین حرفه‌ای در رشته اتاق عمل دارد. در توجیه این یافته می‌توان خاطر نشان کرد که تجربه محدود همکاری‌های بین حرفه‌ای در محیط اتاق عمل، می‌تواند بر دیدگاه دانشجویان سال بالایی در خصوص داشتن تعاملات موثر بین حرفه‌ای تاثیرگذار باشد. بر خلاف یافته‌های حاصل از مطالعه ما، در مطالعه Kyorene و همکاران مشخص شد که دانشجویان پرستاری، پزشکی، داروسازی و مددکاری اجتماعی در سال‌های بالاتر تحصیلی، نگرش مثبت‌تری نسبت به همکاری بین حرفه‌ای در رشته خود دارند [۳۳]، که این موضوع می‌تواند معرف تجربه متفاوت رشته‌های تحصیلی از همکاری‌های بین حرفه‌ای باشد.

همچنین نتایج حاصل از مطالعه ما نشان داد که دانشجویان جدیدالورود اتاق عمل، نه تنها از فعالیت در رشته تحصیلی انتخابی خود لذت بیشتری می‌برند، بلکه تمایل و علاقه بالاتری نسبت به رشته انتخابی‌شان در مقایسه با دانشجویان سال بالایی دارند. به نظر می‌رسد مجموع عوامل موثر بر شناخت شغلی و تصور به داشتن آینده خوب حرفه‌ای باعث می‌شوند که دانشجویان جدیدالورود رشته اتاق عمل در بدو ورود به رشته شان از انگیزه بالاتری برخوردار باشند، اما در طی دوران تحصیل به دلیل تاثیرگذاری عواملی از قبیل درک امنیت شغلی [۳۴]، برخورداری از فرصت‌های آموزشی برای رشد عملکرد حرفه‌ای و کسب موفقیت در تعامل با سایر حرف [۳۵]، میزان درآمدزایی [۳۴]، بالا رفتن انتظار از جایگاه شغلی و غیره، بر این تغییر تمایل تاثیرگذار باشد. به علاوه، مطالعات نشان می‌دهد آگاهی دانشجویان نسبت به فاکتورهایی از قبیل احتمال کسب موفقیت در حرفه، اعتقاد به داشتن جایگاه موثر شغلی و رضایت بالا از آن، بر افزایش شناخت و انگیزش شغلی افراد موثر است [۳۶، ۳۷]. از نقاط قوت این مطالعه می‌توان به بررسی تغییرات دیدگاه دانشجویان اتاق عمل در خصوص شناخت و انگیزش شغلی در طی دوران تحصیل اشاره کرد. این مطالعه، با محدودیت‌هایی از قبیل عدم بررسی انگیزش و شناخت شغلی فارغ التحصیلان رشته اتاق عمل در قالب مطالعات طولی همراه است. از این رو نمی‌توان نتایج حاصل از تغییرات دیدگاه را به یک گروه از دانشجویان در طی زمان تعمیم داد.

نتیجه‌گیری

یافته‌ها نشان داد دانشجویان جدیدالورود به دلیل متفاوت بودن دیدگاه‌شان نسبت به شناخت شغلی، انگیزش حرفه‌ای بالاتری نسبت به رشته اتاق عمل در بدو ورود به رشته دارند. عوامل مختلفی از قبیل دیدگاه مثبت‌تر نسبت به همکاری‌های حرفه‌ای، فرصت دریافت بازخورد از همکاران، تاثیرگذاری بیشتر رشته در فرایند ارائه مراقبت به بیماران و غیره بر این تمایل

بین نویسندگان هیچ گونه تعارض منافی وجود ندارد.

سیاسگزاری

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند، تا از خانم الهه خلیلی و آقای متین غلامی دانشجویان ترم چهارم اتاق عمل دانشگاه علوم پزشکی زاهدان و زابل که محققین را در امر جمع‌آوری داده‌ها یاری کردند، همچنین از کلیه دانشجویان ترم چهارم رشته اتاق عمل و کلیه دانشجویان جدیدالورود که ما را در انجام این مطالعه همراهی کردند، تشکر و قدردانی کند.

به رشته اتاق عمل تاثیرگذار است. نتایج این مطالعه می‌تواند در برنامه‌ریزی آموزشی و مدیریتی برای حفظ انگیزش دانشجویان رشته اتاق عمل کمک کننده باشد.

ملاحظات اخلاقی

این مقاله مستخرج از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد آموزش پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی تهران با کد مصوب IR.TUMS.MEDICINE.REC.1399.353 است.

تضاد منافع

منابع

1. Hoyles, A., et al., Nursing students' early exposure to clinical practice: an innovation in curriculum development. *Nurse Education Today*, 2000. 20(6): p. 490-498.
2. Başak, O., et al., Early clinical exposure in medical curricula across Europe: an overview. *The European journal of general practice*, 2009. 15(1): p. 4-10.
3. Prince, K.J., et al., Students' opinions about their preparation for clinical practice. *Medical education*, 2005. 39(7): p. 704-712.
4. Turner, S.R., J. White, and C. Poth, Twelve tips for developing a near-peer shadowing program to prepare students for clinical training. *Medical teacher*, 2012. 34(10): p. 792-795.
5. Ratanasiripong, P., N. Ratanasiripong, and D. Kathalae, Biofeedback intervention for stress and anxiety among nursing students: a randomized controlled trial. *ISRN nursing*, 2012. 2012.
6. Imani, E., et al., Health status of nursing students of Hormozgan University of medical sciences by Goldberg's general health questionnaire-2011. *Hormozgan medical journal*, 2013. 17(4): p. 357-364. [Persian]
7. Omigbodun, O.O., et al., Stressors and psychological symptoms in students of medicine and allied health professions in Nigeria. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 2006. 41(5): p. 415-421.
8. Khan, M.S., et al., Prevalence of depression, anxiety and their associated factors among medical students in Karachi, Pakistan. *Journal-Pakistan Medical Association*, 2006. 56(12): p. 583.
9. Windish, D.M., et al., Do clerkship directors think medical students are prepared for the clerkship years? *Academic Medicine*, 2004. 79(1): p. 56-61.
10. Radcliffe, C. and H. Lester, Perceived stress during undergraduate medical training: a qualitative study. *Medical education*, 2003. 37(1): p. 32-38.
11. Chandavarkar, U., A. Azzam, and C.A. Mathews, Anxiety symptoms and perceived performance in medical students. *Depression and anxiety*, 2007. 24(2): p. 103-111.
12. Fathi, M., M. Shafiean, and F. Gharibi, Clinical education stressors from the perspective of students of nursing, midwifery, and operating room: a study in Kurdistan University of Medical Sciences. *Iranian journal of medical education*, 2012. 11(7): p. 675-684. [Persian]
13. Moridi, G., S. Khaledi, and S. Valiee, Clinical training stress-inducing factors from the students' viewpoint: A questionnaire-based study. *Nurse education in practice*, 2014. 14(2): p. 160-163. [Persian]
14. Pitkala, K.H. and T. Mantyranta, Professional socialization revised: medical students' own conceptions related to adoption of the future physician's role--a qualitative study. *Medical teacher*, 2003. 25(2): p. 155-160.
15. Lempp, H., et al., Impact of educational preparation on medical students in transition from final year to PRHO year: a qualitative evaluation of final-year training following the introduction of a new year 5 curriculum in a London medical school. *Medical teacher*, 2004. 26(3): p. 276-278.
16. Wall, P., P. Andrus, and P. Morrison, Bridging the theory practice gap through clinical simulations in a nursing under-graduate

- degree program in Australia. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 2014. 8(1).
17. Andrew, N., Clinical imprinting: The impact of early clinical learning on career long professional development in nursing. *Nurse Education in Practice*, 2013. 13(3): p. 161-164.
  18. Aliakbarzadeh Arani, Z., S. Salmani, and Z. Farghadanai, The Relationship between Clinical Education Status and Academic Motivation in Students of Qom University of Medical Sciences. *Research in Medical Education*, 2019. 11(4): p. 3-12. [Persian]
  19. Vanichnatee, T., et al., Impact of an early clinical exposure project conducted by senior clinical students compared between participating and nonparticipating students. *Advances in Physiology Education*, 2018. 42(4): p. 619-625.
  20. Factors related to job motivation, midwifery profession from the perspective of students of Tehran University of Medical Sciences. *Scientific and research journal of Ardabil School of Nursing and Midwifery* [Persian]
  21. Zarei, E., et al., Determinants of job motivation among frontline employees at hospitals in Tehran. *Electronic physician*, 2016. 8(: (€ p. 2249. [Persian]
  22. Ogbuanya, T.C., et al., Effect of rational emotive behavior therapy on negative career thoughts of students in technical colleges in Nigeria. *Psychological reports*, 2018. 121(2): p. 356-374.
  23. Sajjadikhah, G. and S. Salajegheh, The Relationship between management, career planning and career development of medical and non-medical faculty members of kohgiluyeh and boyerahmad province, Iran. 2016. [Persian]
  24. Pagnin, D., et al., Burnout and career choice motivation in medical students. *Medical teacher*, 2013. 35(5): p. 388-394.
  25. Soleimanha, M., et al., Assessment of Job-Education Satisfaction in Residents of Guilan University of Medical Sciences. 2013. [Persian].
  26. Azemian, A., The standards of professionalism in nursing: the nursing instructors' experiences. *Evidence Based Care*, 2014. 4(1): p. 27-40.
  27. Shahbazzadegan, S., S. Aliakbari, and K. Arfaei, Factors related to job motivation, midwifery profession from the perspective of students of Tehran University of Medical Sciences. *Journal of Health and Care*, 2010. 12(2): p. 22-38. [Persian]
  28. Hackman, J.R. and G.R. Oldham, Development of the job diagnostic survey. *Journal of Applied psychology*, 1975. 60(2): p. 159.
  29. Sabet, A., H. Yadollahi Khales, and S. Razeghi, Effects of the Dimensions of Job Characteristics Model on Creating and Developing Job Motivation in Faculty Members. *Iranian Journal of Medical Education*, 2018. 18: p. 145-155. [Persian]
  30. Hossieni, S.F. and F. Soltani, The relationship between teamwork with job stress and job motivation in nurses. *Journal of Clinical Nursing and Midwifery*, 2017. 6. [Persian]
  31. Kamdron, T., Work motivation: Relationships with job satisfaction, locus of control and motivation orientation. *International Journal of Liberal Arts and Social Science*, 2015. 3(6): p. 125-148.
  32. Stull, C.L. and C.M. Blue, Examining the influence of professional identity formation on the attitudes of students towards interprofessional collaboration. *Journal of interprofessional care*, 2016. 30(1): p. 90-96.
  33. Curran, V.R., et al., Attitudes of health sciences students towards interprofessional teamwork and education. *Learning in Health and Social Care*, 2008. 7(3): p. 146-156.
  34. Gorgich, E.A.C., et al., Job satisfaction and external effective factors in operating room nurses working educational hospitals in 2015: A cross-sectional questionnaire study. *Global J Health Sci*, 2016. 9(1): p. 74. [Persian]
  35. Bakhshi Ali Abadi, H., D. Norouzi, and Z.S. Hosseini, Effective factors on job motivation in academic members of Rafsanjan Medical University. *Iranian Journal of Medical Education*, 2004. 4(2): p. 33-41. [Persian]
  36. Toode, K., et al., Hospital nurses' work motivation. *Scandinavian journal of caring sciences*, 2015. 29(2): p. 248-257.
  37. Haase, H. and A. LautenschlaGer, Career choice motivations of university students. *International Journal of Business Administration*, 2011. 2(1): p. 2.